## EBÛ DÜCÂNE ( radıyallahü anh )

Eshâb-ı kiramın büyüklerinden. Fazîlet sahibi kahraman bir zât idi. Medineli Ensârın ileri gelenlerinden olup, hicreti Nebeviyyeden önce îmân etmişti. İsmi Semmah bin Harese olup, künyesi Ebû Dücâne'dir ( radıyallahü anh ). İslâm târihinde bu lakab ile anılmıştır.

Resûlullah ( aleyhisselâm ) tarafından Eshâb-ı kiramın muhacirlerinden Utbe bin Gavân ( radıyallahü anh ) ile din kardeşi yapılmıştı. Medine'nin Hazrec kabilesindendir. Medine'de hangi târihte doğduğu kesin olarak bilinmemektedir. 13 (m. 633) yılında yalancı peygamber Müseylemet-ül-Kezzâb ile yapılan Yemâme savaşlarında şehîd olmuştur. Vefâtı ile ilgili başka rivâyetler varsa da bunlar zayıftır.

Ebû Dücâne hazretleri Resûlullah ( aleyhisselâm ) efendimizin bütün gazâlarına iştirâk etmiş ve canını Resûlullah ve din-i İslâm için hiçe saymış, edip, şecaatli ve kahraman bir zât idi. Bedir, Uhud, Hendek, Beni Nadir, Benî Kureyza, Feth-i Mekke ve diğer bütün gazâlarda bulunmuştur. Bilhassa Uhud'da göstermiş olduğu kahramanlığı İslâm târihinde dillere destan olmuştur. Peygamberimiz ( aleyhisselâm ) tarafından İltifât-ı Nebeviyye mazhar olmuştur.

Uhud Savaşında müşriklerin azılılarından Âsım bin Ebî Avf, kudurmuş bir canavar gibi müslümanlara saldırıyor, bir taraftan da: "Ey Kureyş cemaati! Akrabalık haklarını gözetmeyen, kavminizi bölen Muhammed'le ( aleyhisselâm ) çarpışmaktan geri durmayınız. Eğer Muhammed ( aleyhisselâm ) kurtulursa ben kurtulmayayım." diye bağırarak Kureyş kâfirlerini harbe teşvik ediyordu. Ebû Dücâne hazretleri bu azılı kâfirin susturulması icab ettiğini anlamış ve çarpışa çarpışa ona yaklaşıp, bu İslâm düşmanını öldürerek gerekli cezasını vermişti. Ebû Dücâne hazretleri bununla meşgûlken müşriklerden Mâbed bin Vehb, Ebû Dücâne'ye ( radıyallahü anh ) müthiş bir kılıç darbesi indirmiş, Ebû Dücâne hazretleri çok seri bir halde yere çökerek bu öldürücü darbeden kurtulmuştu. Hemen sonra acele kalkıp hücum ederek, Mâbed'i yaralamış, fakat ölmemişti. Bu sırada Mâbed bir çukura düşmüş, Ebû Dücâne hazretleri de onun üzerine atlayıp başını kesip kâfirlere doğru fırlatmıştı. Bu hal, Kureyş kâfirlerinin zaten bozulmuş olan morallerini daha da bozmağa sebep olmuştu.

Ebû Dücâne ( radıyallahü anh ) Bedir günü başına kırmızı renkte bir sarık bağlamıştı. Katılmış olduğu bütün harblerde bu kırmızı sarığı sarardı. Bu, Allahü teâlâ ve Resûlullah için canını vermeğe hazır bir fedaî olduğu mânâsını taşırdı: Ebû Dücâne hazretlerinin kahramanlığının en güzel misâli ve Resûlullaha ( aleyhisselâm ) ne derece bağlı olduğu, Uhud gazâsında görüldü.

Bu gazâda göstermiş olduğu kahramanlıklarla herkesi hayran bıraktı. Uhud Harbi'nin kızıştığı sırada Peygamberimiz ( aleyhisselâm ) elinde tuttuğu ve üzerinde "Korkaklıkta ar, ilerlemekte şeref ve itibar var. İnsan korkmakla kaderden kurtulmaz" beyti yazılı kılıcını göstererek "Bu kılıcı benden kim alır?" buyurdular. Eshâb-ı kiramdan bir çokları"Ben, ben, ben" diye almak için ellerini uzattılar. Peygamberimiz tekrar "Bunun hakkını vermek üzere kim alır?" deyince Eshâb-ı kiram sustular ve geri durdular. Kılıcı hararetle isteyenlerden Zübeyr bin Avvâm ( radıyallahü anh ) "Ben alırım, Yâ Resûlallah" dedi. Peygamberimiz kılıcı Hazreti Zübeyr'e vermedi. Hazreti Ebû Bekir, Ömer, Ali'nin (r.anhüm) istekleri de Peygamberimiz tarafından kabûl edilmedi. Ebû Dücâne ( radıyallahü anh ) "Yâ Resûlallah bu kılıcın hakkı nedir?" diye sordu. Peygamberimiz ( aleyhisselâm ) "Onun hakkı eğilip bükülünceye kadar, onu düşmana vurmaktır. Onun hakkı müslüman öldürmemen, onunla kâfirlerin önünden kaçmamandır. Onunla Allahü teâlâ sana zafer yahud şehîdlik nasîb edinceye kadar Allah yolunda çarpışmandır" buyurdu. Ebû Dücâne ( radıyallahü anh ) "Yâ Resûlallah ben onun hakkını yerine getirmek üzere alıyorum" dedi. Peygamberimiz ( aleyhisselâm ) elindeki kılıcı ona teslim etti. Ebû Dücâne ( radıyallahü anh ), çok cesâretli, kahraman olduğu halde harp meydanlarında çok kurnaz davranır, "Harp hiledir" hadîs-i şerîfine tam ittibâ ederdi (uyardı). Ebû Dücâne ( radıyallahü anh ) kılıcı alınca başına kırmızı sarığını sararak, elinde Peygamber efendimizin verdiği kılıç olduğu halde harp meydanına doğru çalımlı ve gurûrlu bir şekilde yürümeye başladı. Bu sırada şu beyti okuyordu:

"Hurmalıkların yanındaki dağ eteğinde bulunduğumuz sırada dostumla (Hazreti Peygamberle); hiçbir zaman harb saflarının gerisinde kalmamak üzere andlaştım. (Düşmanlara) Allah ve Resûlünün kılıcıyla vururum."

Ebû Dücâne hazretlerinin bu şekilde yürümesi Eshâb-ı kiram arasında pek hoş karşılanmadı. Bunun üzerine Peygamberimiz ( aleyhisselâm ), "Bu bir yürüyüştür ki, bu yerler (harp meydanları) dışında Allahü teâlânın gadabına sebeptir." buyurarak yalnız düşmana karşı çalımlı yürümenin caiz olduğunu (izin verildiğini) beyan ettiler. Harbe başladıktan sonra iyice kızıştığı sırada muhacirînden Zübeyr bin Avvam ( radıyallahü anh ) kılıcın kendisine verilmemesinden dolayı üzgün idi. Kendi kendine "Ben Resûlullahtan ( aleyhisselâm ) kılıcı istedim. Onu bana vermedi, Ebû Dücâne'ye ( radıyallahü anh ) verdi. Halbuki ben halası Safiyye'nin oğluyum. Üstelik de Kureyşli'yim. Halbuki önce ben istemiştim. Gidip bakayım Ebû Dücâne ( radıyallahü anh ) benden fazla ne yapacak?" dedi. Daha sonra Ebû Dücâne'yi ( radıyallahü anh ) takibe başladı.

Ebû Dücâne hazretleri yukarıda zikredilen beytleri okuyor, müşriklerden kime rastlarsa, onu vurup öldürüyordu. Müşriklerin en azılılarından iri cüsseli Ebû Zûl-Kerş her tarafı zırhlarla kaplı sadece gözleri görünüyordu. Ebû Dücâne hazretleri ile karşı karşıya geldi. Kâfir “Ben Ebû Zül-Kerş’im” diye bağırıyordu. Bu isim kendisine uzun boyuna rağmen büyük göbeğinden dolayı verilmişti. Evvela kendisi Ebû Dücâne hazretlerine hücum etti. Ebû Dücâne ( radıyallahü anh ) onun darbesinden kalkanıyla korundu. Ebû Zül-Kerş’in kılıcı Ebû Dücâne hazretlerinin kalkanına gömüldü. Kılıcına asıldı fakat çıkaramadı. Sıra Ebû Dücâne hazretlerine gelmişti. Bir kılıç darbesiyle omuzundan, tâ uyluklarına kadar ikiye biçti. Bundan sonra Ebû Dücâne ( radıyallahü anh ) her önüne çıkan kâfiri devirerek dağın eteğinde defleriyle müşrikleri kışkırtan kadınların yanına geldi. Ebû Dücâne buyuruyor ki: “Uzakdan bir kadın gördüm ki, müşriklere son derece kızıyor ve harbe teşvik ediyordu. Üzerine yürüdüm etrâfından imdat istedi. bağırmağa başladı. Onun bir kadın olduğunu görünce Resûlullahın kılıcının şerefini gözettim ve O’nu kadına vurmadım.” Halbuki bu kadın Hind idi.

Zübeyr bin Avvâm gördü ki, Ebû Dücâne ( radıyallahü anh ) her yere yetişiyor, fakat kılıcını kaldırdığı halde Ebû Süfyân’ın karısı Hind’i öldürmekden vaz geçti. Kendi kendine “Kılıcın kime verileceğini Allah ve Resûlü benden daha iyi bilir” diye söylendi. “Vallahi ben onun çarpışmasından daha üstün çarpışan vuruşan bir kimse görmedim.” buyurdu. Ebû Dücâne’nin ( radıyallahü anh ) yanına vardı. “Yaptığın her şeyi gördüm. Kadına kılıcını kaldırıp sonra vurmaktan vaz geçtiğini de gördüm” dedi. Ebû Dücâne ( radıyallahü anh ), “Resûlullah’ın ( aleyhisselâm ) kılıcına hürmet ettim ve onu kadın kanına bulaştırmadım.” diye cevap verdi. Daha sonra Ebû Dücâne hazretleri, Hamza ve Ali ( radıyallahü anh ) ve diğer Eshâb ile beraber yeniden düşman saflarına umûmî taarruz için ileri atıldı. Birçok Sahâbî şehîd düştü, fakat müşrikler de kaçmaya başlamışlardı. Uhud gazâsında İslâm ordusu arkasını Uhud dağına vermiş ve Resûlullah ( aleyhisselâm ) dağ yolunu muhafaza etmeleri ve müşriklerin müslümanları arkadan vurmalarını önlemek için, Eshâb-ı kiramın içinde en iyi ok atan elli Sahâbîyi koymuş, başlarına da Abdullah bin Cübeyr’i ( radıyallahü anh ) komutan ta’yin etmişti. Resûlullah ( aleyhisselâm ) bununla da kalmamış; “Eğer bizi kuşların kaptığını görseniz bile yine ben size haber göndermedikçe asla yerinizi terk etmeyiniz.” “Eğer bizim kâfirleri kırıp, ayaklarımız altında çiğnediğimizi görseniz bile yine ben size haber göndermedikçe asla yerinizi terk etmeyiniz.” buyurdu. Bu sözleriyle ne olursa olsun bu elli Sahâbînin yerlerini terk etmemelerini istedi. Fakat zafer müyesser olunca bu elli zattan ekserisi ganîmet toplamak için yerlerini terk ettiler. Komutanları Abdullah bin Cübeyr’in sözünü dinlemediler. Dağ yolundaki geçidin tenhalaştığını gören Hâlid bin Velîd ve Ebû Cehil’in oğlu İkrime, emirlerinde müşrik ordusunun sağ ve sol kanatlarıyla dağı arkadan dolaşıp dağ geçidine geldiler. (O zaman henüz Hâlid bin Velîd ve İkrime îmân etmemişti). Abdullah bin Cübeyr ve O’nun emrini dinleyen on Sahâbîyi şehîd ettiler ve İslâm ordusunu arkadan vurdular. Müşrik süvarilerinin arkadan saldırmalarıyle müslümanlar neye uğradıklarını şaşırmışlardı. Hatta acele ve dehşetten kiminle savaştıklarını dahi bilemediler. Birbirleriyle vuruştular. Müslümanlar dağılmış ve dağa doğru çekilmişlerdi. Peygamberimiz ( aleyhisselâm ) “Ey filan Bana doğru gel, Ey filan Bana doğru gel, ben Resûlullahım ( aleyhisselâm )- Bana dönüp gelene Cennet var” diyerek Eshâb-ı kiramı çağırıyorlardı.

Müslümanlar dağılınca Mekkeli müşriklerden Abdullah bin Şihâb-ı Zührî, Utbe bin Ebî Vakkas, Abdullah bin Kâmia ve Übeyy bin Halef Resûlullahı ( aleyhisselâm ) öldürmek üzere sözleştiler ve and içtiler. Resûlullahın ( aleyhisselâm ) sancağını Mus’ab bin Umeyr taşıyordu. Hazreti Mus’ab, Resûlullaha ( aleyhisselâm ) giydiği zırhdan dolayı çok benzeyen bir Sahâbîydi. Resûlullahın ( aleyhisselâm ) yanından hiç ayrılmıyordu. Bir ara İbni Kâmia kâfiri atlı olarak Peygamberimiz ( aleyhisselâm )’e yaklaştı, önüne Hazreti Mus’ab ve bazı sahabe ile Nüseybe (Nesibe) hatun çıktılar. Ümmü Ümâre ( radıyallahü anha ) hatun da İbni Kâmia’nın üzerine atıldı. Bir çok kılıç vurdu ise de azılı kâfirin üzerinde iki kat zırh olduğu için te’sîr ettiremedi. İbni Kâmia, Nesibe ( radıyallahü anha ) hatunun omuzunu parçalayıp, Hazreti Mus’ab’ın üzerine atıldı ve sağ elini kesti. Mus’ab sancağı göğsüne bastırdı. İbn-i Kâmia bunun üzerine Hazreti Mus’ab’ı mızrakladı. Hazreti Mus’ab yıkıldı sancak düştü. Bir melek sancağı hemen aldı. Peygamber efendimiz ( aleyhisselâm ) bunun üzerine sancağı Hazreti Ali’ye verdi. İbn-i Kâmia bunun üzerine Hazreti Mus’ab’ı şehîd edince Hazreti Peygamberi ( aleyhisselâm ) öldürdüğünü zannetdi. Müşriklerin yanına gidip “Hazreti Muhammed’i ( aleyhisselâm ) öldürdüm” diye bağırıyordu. Müşrikler sevinç içerisinde; müslümanlar ise kan ağlıyordu. Herkes ne yaptığını bilmez bir halde, bazıları geri dönmüş, bazıları çökmüş oturmuş, bazıları dağa doğru kaçışıyor. Fakat her güzel huyun en üstün derecesi kendisine verilmiş Peygamber ( aleyhisselâm ) bir an yerinden ayrılmamış ve geri gitmemişti. Yanında yedisi muhacirlerden yedisi de ensârdan olmak üzere ondört sahâbî ile sabır ve

sebat üzere harb ediyorlardı. Bu yedi ensârdan biri de Ebû Dücâne ( radıyallahü anh ) idi. Aynı zamanda Ebû Dücâne ( radıyallahü anh ) ölmek ve ayrılmamak üzere üçü muhacirlerden beşi ensârdan olan sekiz sahâbîden birisi olarak Resûlullaha ( aleyhisselâm ) bi'at etmişti. Bu sekiz sahâbîden hiçbiri Uhud'da şehîd olmadı, çünkü bunlara Peygamberimiz ( aleyhisselâm ) duâ etmiş idi. Müşrikler Peygamberimizi ( aleyhisselâm ) ok yağmuruna tutmuş idiler. Müşriklerin en keskin nişancı olanlarından Mâlik bin Züheyr; Peygamberimize ( aleyhisselâm ) nişan alıp bir ok attı. Talha bin Ubeydullah bu okun Resûlullaha ( aleyhisselâm ) isâbet edeceğini anlayınca elini o oka karşı tuttu. Ok elini parçaladı. Şehâdet parmağı hariç diğer parmakları çolak kaldı. Hazreti Talha Uhud'da altmışaltı yerinden yara almıştı. İşte Hazreti Talha gibi Resûlullahı ( aleyhisselâm ) oklara karşı koruyan ve vücudunu siper eden bir zât da Ebû Dücâne idi.

Ebû Dücâne ( radıyallahü anh ) Peygamberimizin ( aleyhisselâm ) üzerine eğilip atılan oklara karşı O'nu vücuduyla korumakta ve atılan oklar sırtına çarpıp düşmekte idi. Müşriklerin azılılarından Abdullah bin Hüneyd Peygamberimizi ( aleyhisselâm ) görünce atını mahmuzladı. Kendisi tepeden tırnağa silahlı ve zırhlar içerisinde olup, başında da miğfer vardı. "Ben Züheyr'in oğluyum. Bana Muhammed'i gösteriniz. Ya ben O'nu öldürürüm yahut onun yanında ölürüm." diye haykırıyordu. Ebû Dücâne hazretleri hemen onun karşısına çıktı. "Gel yanıma! Ben vücudumla Muhammed Resûlullahın ( aleyhisselâm ) vücudunu koruyan bir kişiyim" dedi. Abdullah bin Hüneyd'in atının bacaklarına bir kılıç çaldı. Atın ayakları çökünce kılıcını kaldırıp "Al bunu da Hareşe'nin oğlundan" deyip bir vuruşta onu Cehenneme gönderdi Peygamberimiz ( aleyhisselâm ) bu olanları görüyordu ve "Allahım Hareşe'nin oğlundan(Ebû Dücâne'den ( radıyallahü anh )) ben nasıl râzı isem, Sen de râzı ol" diye duâ buyurmuştu. Kâ'b bin Mâlik ( radıyallahü anh ) anlatıyor: "Üzerine zırh geçirmiş bir müşrik müslümanların şehîdlerinin burunlarını, kulaklarını ve çeşitli azalarını kesiyor, "Davarlar gibi bir araya toplanınız" diyordu. Müslümanlardan zırhlı bir zât ona yaklaştı. Bu iki kimseden gerek vücud, gerekse silah bakımından üstün olanı, müşrik olandı. Birbirleriyle karşılaşınca müslüman öyle bir hamle yapıp müşrike öyle bir kılıç çaldı ki boynundan uyluklarına kadar vücudu ikiye bölündü. Sonradan da, "Ey Kâ'b nasıl gördün? Ben Ebû Dücâne," ( radıyallahü anh ) diyerek kendisini tanıttı, diye haber vermiştir.

Uhud gününün dehşeti devam ediyordu. Peygamberimizi ( aleyhisselâm ) öldürmek için yemîn edenlerden Utbe bin Ebî Vakkas'ın attığı taşlar Resûlullahın ( aleyhisselâm ) mübârek yüzlerine isâbet etti. Mübârek dudakları patladı. Alt çenelerinin sağ tarafındaki dördüncü dişleri (Rebâiye) kırıldı, İbni Sihâb müşriki de, Resûlullahın ( aleyhisselâm ) mübârek yüzüne taş vurdu. Biraz sonra İbni Kâmia Resûlullahı ( aleyhisselâm ) öldürmek için kılıç vurdu. Resûlullahın ( aleyhisselâm ) üzerinde iki adet zırh vardı. Kılıç darbesi pek o kadar tesir etmedi. Fakat, Resûlullah ( aleyhisselâm ) önündeki çukura sağ yanı üzerine düştü ve gözden kayboldu, İbni Kâmia'nın kılıç darbeleriyle Resûlullahın ( aleyhisselâm ) miğferi parçalanıp sağ omuzu da yaralanmıştı. Miğferinin halkalarından ikisi de Peygamberimizin ( aleyhisselâm ) mübârek şakaklarına batmıştı. Resûlullah ( aleyhisselâm ) çukura düşünce mübârek yüzü de kanamakta idi. Mübârek elini kanayan yüzüne sürdü. Mübârek yanaklarından ve yüzünden akan kanlar, sakal-ı şeriflerini ıslattı. İşte bu sırada Peygamberimiz ( aleyhisselâm ) "Yâ Rabbi kavmimi affet. Çünkü onlar bilmiyorlar" diye duâ buyuruyordu. Hazreti Ali Resûlullahın ( aleyhisselâm ) elinden tutarak, Hazreti Talha da doğrultarak çukurdan çıkardılar. Hazreti Ebû Bekir ve Ebû Ubeyde de ( radıyallahü anh ) yetiştiler. Hazreti Ebû Ubeyde, Resûlullahın mübârek yanağından miğferinin halkalarını çıkarırken iki halka için iki ön dişi kırıldı. Bunun için onun iki ön dişi eksikti. Harp devam ediyordu. Eshâb-ı kiram aleyhimürrıdvan canlarını hiçe sayarak aklın idrak edemeyeceği, dillerin anlatamayacağı kahramanlıklar ortaya koyuyorlardı.

Savaştan dönüşte Peygamberimiz ( aleyhisselâm ) Eshâb-ı kirama dayanarak Şi'b mevkiinde kayalığa doğru ilerliyorlardı. Burada Peygamberimiz ( aleyhisselâm ) Eshâb-ı kiramla ayakta kılmaya mecal bulamadıklarından oturarak öğle namazını eda ettiler. Daha sonra Uhud yolu üzerindeki kayalığa doğru giderlerken, orada toplanan müslümanlar, kendilerine doğru gelen ve yanlarında Peygamberimizin ( aleyhisselâm ) bulunduğu topluluğu, müşriklerden bir cemaat zan ettiler. Peygamberimiz ( aleyhisselâm ) Hazreti Ebû Bekir'e onlara işâret vermesini emir buyurdu. Bu sırada Ebû Bürde bin Niyâr yayına ok yerleştirip Peygamberimizle ( aleyhisselâm ) yanındaki sahâbîlere atmak istemişti. İşte bu sırada Ebû Dücâne hazretleri başındaki kırmızı sarığını çıkarıp, onlara doğru sallayarak işâret verdi ve seslendi. Onlar da durdular ve gelenlerin Peygamberimiz ( aleyhisselâm ) ve yanındaki sahâbîler olduğunu anladılar ve onlara katıldılar.

Hazreti Ebû Dücâne Uhud'da çok kahramanlık gösterdi. Resûlullah ( aleyhisselâm ) Uhud gazâsından sâlimen dönünce, Ebû Dücâne hazretlerine vermiş olduğu kılıçlarını almıştı. Kılıcın üzerindeki müşrik kanlarını silmek üzere mübârek kerîmeleri Hazreti Fâtıma'ya uzattığı zaman, Hazreti Ali de kendi kılıcını uzatarak "Şunu al, bu gazâda çok iyi işime yaradı" deyince, Peygamberimiz ( aleyhisselâm ) "Sen muharebede sadakat gösterdin; (başarılı oldun) Sehl bin Haris ve Ebû Dücâne de ( radıyallahü anh ) başarılı olmuşlardır" buyurarak Ebû Dücâne ve Sehl hazretlerinin yapmış olduğu üstün hizmeti beyan buyurmuşlardır. Hazreti Peygamber ( aleyhisselâm ) Uhud gazâsından sonra müslümanlara ihânet eden ve Resûlullaha ( aleyhisselâm ) verdikleri sözde durmayan ve Resûlullahı öldürmeye teşebbüs eden Beni Nâdir yahudilerinin üzerine yürüdü. Yahudiler yenildiler. Yahudilere hiç bir mal götürmemek şartıyla eman verildi. Resûlullah ( aleyhisselâm ) Benî Nâdir yahudilerinin terk ettiği malların hepsine el koydu. Bu ganîmet mallarının hepsini muhacirlere dağıtmak için istişâre etti. Böylece muhacirler, ensârın evlerinde oturmakdan kurtulacaklardı. Ensârdan Sa'd bin Ubâde ile Sa'd bin Muaz: "Yâ Resûlallah! Sen Benî Nâdir'in mallarını muhacirlere dağıt. Onlar şimdiye kadar olduğu gibi yine evlerimizde oturmaya devam etsinler" buyurdular. Resûlullah ( aleyhisselâm ) ensârdan Sehl bin Huneyf ile Ebû Dücâne hazretlerine fakîr oldukları için bu ganîmetlerden onlara da pay verdi.

Ebû Dücâne hazretleri Peygamberimizin ( aleyhisselâm ) vefâtından sonra ortaya çıkan irtidât (dinden dönme) fitnelerinin ortadan kaldırılmasında da çok büyük hizmet görmüştür. Hicretin onbirinci senesi (m. 632) Hazreti Ebû Bekir'in hilâfeti zamanında da Yemâme muharebesinde de fevkalâde kahramanlıklar göstermiştir. O sırada dinden dönenlerin başında bulunan Müseylemet-ül-Kezzâb, peygamber, olduğunu ileri sürerek büyük fitne çıkarmıştı. Hazreti Hâlid bin Velîd komutasındaki İslâm ordusu bu alçak fitnecinin üzerine sevk edilmişti. Harp esnasında Hazreti Ebû Dücâne düşmana çok şiddetli hücum ediyordu. Harbin başında İslâm ordusu daha önce gönderilen İkrime ve Şurahbil ordusu gibi geriledi. Hatta Benî Hanîfe kabilesinin mürtedleri, Hazreti Hâlid bin Velîd'in çadırına girip yağma yapmaya başlamışlardı. Bu sırada İslâm askeri geri dönüp şiddetli bir hücum ile Müseylemet-ül-Kezzâb'ın ordusunu bozdu. Yine bu sırada Hazreti Vahşi, Hazreti Hamza'yı şehîd ettiği harbe (küçük mızrak) ile Müseylemet-ül-Kezzâb'ı katletti. Müseylemet-ül-Kezzâb'ın ordusunu teşkil eden Benî Hanîfe kabilesi yenilince etrâfını duvarlarla çevirip tahkim ettikleri büyük bir bahçeye sığınmışlar ve kapısını kapatmışlardı. Bu bahçeye duvardan ilk atlayarak giren Ebû Dücâne ( radıyallahü anh ) idi. Aşağı atlarken ayağı kırıldı. Buna rağmen gayretine zerre kadar eksiklik getirmeyerek, o muhkem bahçenin kapısını bekleyen müşrikleri dağıtıp, İslâm askerine bahçenin kapısını açtı. Tekrar düşmanın üzerine hücum etti ve şehâdet şerbetini içinceye kadar savaştı ve burada hicretin onbirinci yılında şehîd oldu. Bu Yemâme cenginde Müseylemet-ül-Kezzâb'ın kırkbin kişilik ordusundan yirmibini katledilmiş, fakat müslümanlardan da ikibinden ziyade şehîd verilmişti. Bunun üçyüzaltmışı muhacirden, bir o kadarı da ensârdan ve kalanı da tabiînden idi. Şehîd olanların içerisinde yetmişten ziyade hafız vardı.

Ebû Dücâne hazretleri cesâret ve kahramanlığı kadar da fazîlet sahibi olup, hiç kimseye kötülük düşünmez ve boş ve faidesiz şey (mâlâya'nî) ile meşgûl olmazdı.

Zeyd bin Eslemî diyor ki, Ebû Dücâne hazretleri hasta idi ve yüzü nurla parlıyordu. Huzûruna gelenlerden birisi "Bu yüzünüzün böyle nurlu olmasının sebebi nedir?" diye sordu. Buyurdu ki: Güvenebileceğim beni kurtaracak iki amelim var. Birisi mâlâya'nî ile meşgûl olmazdım, ikincisi hiç bir müslümana kalbimde en küçük bir kötülük bulundurmazdım ve hiç bir müslümana kötülük düşünmezdim.

Ebû Dücâne hazretlerinden rivâyet edilen pek hadîs-i şerîf olmamasının sebebi Peygamberimizin ( aleyhisselâm ) vefâtından sonra fazla yaşamayışıdır. Onun için tabiînden kendisinden rivâyette bulunacak fazla bir kimse ile görüşmemiştir.

İmâm-ı Beyhekî, (Delâil-ün-Nübüvve) kitabında ve İmâm-ı Kurtubî'nin (Tezkire) kitabında bildirdiklerine göre; Ebû Dücâne ( radıyallahü anh ) buyurdu ki, yatıyordum; değirmen sesi gibi ve ağaç yapraklarının sesi gibi bir ses duydum ve şimşek gibi bir parıltı gördüm. Başımı, kaldırdım. Odanın ortasında, siyah bir şeyin yükseldiğini gördüm. Elimle yokladım, kirpi derisi gibi idi. Yüzüme kıvılcım gibi birşeyler atmağa başladı. Hemen Resûlullaha ( aleyhisselâm ) gidip anlattım. Buyurdu ki, "Ya Ebâ Dücâne Allahü teâlâ, evine hayır ve bereket versin." Kalem ve kâğıt istedi. Hazreti Ali'ye bir mektûb yazdırdı. Mektûbu alıp, eve götürdüm. Başımın altına koyup uyudum. Feryad eden bir ses beni uyandırdı. Diyordu ki, Yâ Ebâ Dücâne! ( radıyallahü anh ) Bu mektûbla beni yaktın. Senin sahibin, bizden elbette çok yüksektir. Bu mektûbu, bizim karşımızdan kaldırmakdan başka, bizim için kurtuluş yoktur. Artık senin ve komşularının evine

gelmiyeceğiz. Bu mektûbun bulunduğu yerlere gelemeyiz. Ona dedim ki, sahibimden izin almadıkça bu mektûbu kaldırmam. Cin ağlamasından, feryadından, o gece, bana çok uzun geldi. Sabah namazını mescidde kıldıktan sonra, cinnin sözlerini Peygamberimize ( aleyhisselâm ) anlattım. Resûlullah ( aleyhisselâm ) buyurdu ki: “O mektûbu kaldır, yoksa, mektûbun acısını kıyâmete kadar çekerler.” Bir müslüman bu mektûbu yanında taşısa veya evinde bulundursa; bu kimseye, eve ve etrâfına cin gelmez ve dadanmış olup, zarar veren cin de gider.


1) Sahîh-i Müslim, cild-2, sh. 346

2) El-İsâbe, cild-7, sh. 57

3) Üsûd-ül-gâbe, cild-2, sh. 353

4) Tabakât-ı İbn-i Sa’d, cild-5, sh. 148, cild-3, sh. 556

5) El-İstiâb, cild-2, sh. 602

6) Tam İlmihâl Se’âdet-i Ebediyye, sh. 635, 998

7) Metâli’-ün-nücûm, cild-1, sh. 398